

Kenen Viipuri?

Vielä 2000-luvun alussa eli yli 10 vuotta Neuvostoliiton kukistumisen jälkeen Viipurin linnan portin pielessä oli kuparilaatta, joka julisti sankarillisen puna-armeijan vapauttaneen vanhan venäläisen kaupungin fasistien ikeestä!

Ja vielä muutamia vuosia sitten oli tapana juhlia kaupungin vapauttamista 20.6. Tuo laatua on jo vuosia sitten kadonnut ties minne eikä noita vapautuksen juhlia enää järjestetä. On kuitenkin hyvä hiukan tarkemmin tutkia, miten asia oikeasti on, siis meidän näkökulmastamme, ja objektiivisesti, siis ”meidän objektiivisesti”.

Ruotsalainen Viipuri

Ruotsalainen kausi alkoi vuonna 1293, kun Ruotsin marski Torkkeli Knuutinpoika perusti Suomenveden pohjukkaan Viipurin linnan kolmannen ristiretken yhteydessä. Paikalla oli silloin karjalaista asutusta. Vuonna 1403 Viipuri sai kaupunginoikeudet. Viipurin linna toimi Ruotsin puoleisen Karjalan hallintokeskuksena aina vuoteen 1710 asti. Yli 400 vuotta kestänyt ruotsalainen kausi päättyi Suuren Pohjan sodan aikana Pietari Suuren joukkojen vallatessa kaupungin. Sodan päättyminen 1921 Uudenkaupungin rauhaan merkitsi myös Ruotsin suurvaltakauden loppua. Alkoi venäläisen Viipurin kausi.

Venäläinen Viipuri

Viipurin venäläinen kausi 1710-1812 oli linnoittamisen aikaa. Silloin rakennettiin mm. kaupungin edustalle Tervaniemelle Pyhän Annan Kruunu-linnoitus. Kaupungissa säilyi venäläisyydestä huolimatta myös suomenkielinen asutus. Saksalainen väestönosa kasvoi ruotsalaisen kustannuksella.

Suomalainen Viipuri

Kun Suomi sitten 1809 liitettiin Venäjään, siitä tehtiin autonominen suuriruhtinaskunta. Vuonna 1812 ns. Vanha Suomi mukaan luettuna Karjalan kanas, Viipuri, Käkisalme ja Sortavala liitettiin Suomen suuriruhtinaskuntaan. Alkoi Viipurin suomalainen kausi. Suomalaisen kauden alkaessa Viipurin kaupunginhallinto ja siviilielämä oli käytännössä saksalaisten johdossa, vaikka heitä oli kaupungin siviiliasukkaista vain 12 %, ruotsinkielisiä oli 14 %, suomenkielisiä 44 % ja loput 30 % pääosin venäjänkielisiä.

1800-luku oli Viipurille huomattavien muutosten aikaa. Itämainen sota, meillä Oolanin sotana tunnettu, havahdutti venäläiset linnoittamaan Viipuria. Syntyi Patterinmäen linnoitus- ja varuskunta-alue. Toisaalta vanhat kaupunginmuurit purettiin ja uusi asemakaava valmistui. Vuonna 1856 valmistunut Saimaan kanava vahvisti Viipurin taloudellista asemaa merkittävästi.

Vuonna 1870 valmistui rautatie Pietarista Viipuriin ja edelleen Helsinkiin ja vuonna 1894 Karjalan rata Viipurista Sortavalan kautta Joensuuhun. Suomen itsenäistyttyä Viipuri kasvoi ja vahvistui edelleen Suomen toiseksi suurimmaksi kaupungiksi.

Neuvosto-Viipuri

Suomalaisen kauden päätti talvisotaa seurannut Moskovan rauha vuonna 1940. Kaupungin sovjetisointi ja asuttaminen alkoi vauhdilla, mutta neuvostokausi päättyi lyhyeen suomalaisten vallattua kaupungin takaisin elokuun lopulla 1941.

Viipuri taas suomalaisilla

Seuraava suomalainen jakso jatkosodan aikana kesti vajaan kolme vuotta. Pahasti vaurioitunut kaupunki ei palannut ennalleen. Sen asukkaista palasi kotikaupunkiinsa vain kolmannes. Sotilaita oli sitäkin enemmän. Kesäkuun 20. päivä 1944 oli ”Viipurin viimeinen päivä”.

Jälleen venäläinen Viipuri

Seuraavat 46 vuotta Viipuri oli neuvostokaupunki. Neuvostoliiton aluehierarkiassa se oli rajamaata ja periferiaa, johon alettiin vähitellen panostaa vasta kauden lopulla. Neuvostoliiton kaaduttua Viipuri alkoi hiljalleen elpyä ja viimeiset kymmenkunta vuotta ovat ol-

Ruotsiin lähetetään 500 Viipurin ja Kannaksen lasta. Lasten lähetystä oli seuraamassa ruotsalainen sanomalehtimiesretkikunta. Retkikunta linnan edustalla 1.5.1944

leet varsin nopean ja suotuisan kehityksen aikaa.

Kaupungin venäläisyyttä on näköjään haluttu uudelleen korostaa. Pari vuotta sitten Viipurille annettiin mahtipontinen kunnianimi ”Sotilaskunnan kaupunki”. Samalla ilmestyi paraatikenttänä Suomenkin aikana käytetylle Kouluaukiolle Linnakadun varteen näyttävä monumentti. Sen tuntumassa ollut kommunistijohtaja Kalininin patsas yksinkertaisesti katosi jonnekin.

Viimeisimmät Viipuriakin sivuavat uutiset kertovat presidentti Putinin edeltäjänsä tavoin myöntäneen, että Neuvostoliitto aloitti talvisodan. Hän totesi kuitenkin sen tapahtuneen vuoden 1917 (!) ”virheellisten rajojen oikaisemiseksi”. Hän myönsi puna-armeijan suuret tappiot talvisodassa mutta totesi Suomen saaneen ”kokea Neuvostoliiton voiman”.

Mielenkiintoista! Kun Lenin 1917 ystävällisesti ”soi” Suomelle itsenäisyyden, hän samalla tuli vahvistaneeksi rajoiksemme Suomen suuriruhtinaskunnan rajat. Kun sitten Tartossa 1920 allekirjoitettiin rauhansopimus Suomen ja bolsevistisen Neuvosto-Venäjän välillä, nuo rajat vahvistettiin virallisestikin. Tietysti siinä tapahtui vähitellen vahvistuneen ja imperialistisen tsaarin Venäjän rajojen palauttamiseen tähtäävän Neuvostoliiton katsannossa paha virhe.

Venäläinen kausi jatkuu.

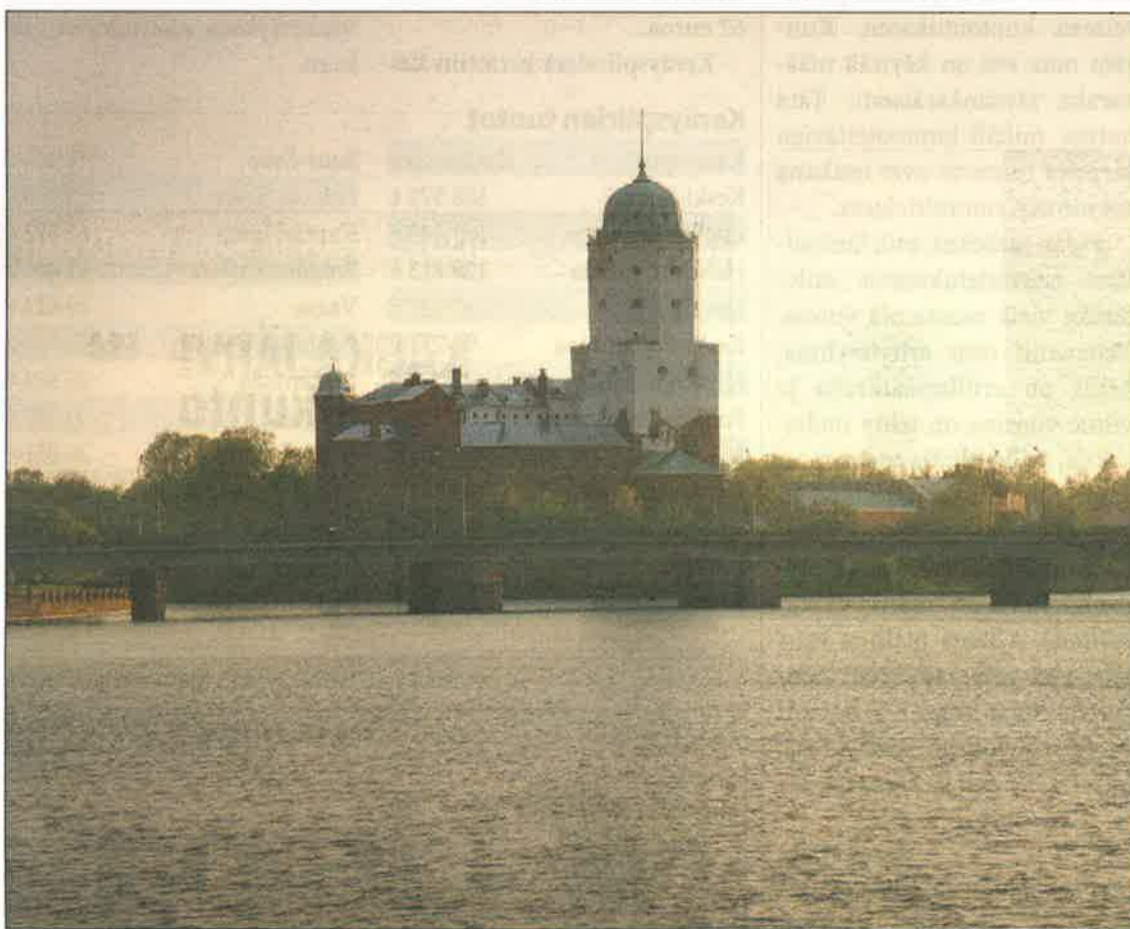
Yhteenlaskun aika

Viipuri oli ruotsalainen kaupunki vuodesta 1293 vuoteen 1710 eli 417 vuotta. Venäläinen se oli vuodesta 1710 vuoteen 1812 eli 102 vuotta. Suomalainen kausi kesti vuodesta 1812 vuoteen 1940 eli 128 vuotta. Kun tähän lisätään suomalainen kausi 1941-1944, saadaan suomalaisiksi vuosiksi yhteensä 131 vuotta. Neuvostokaupunki Viipuri oli 1940-41 ja 1944-1990 eli yhteensä 46 vuotta.

Tältä Viipuri siis näyttää sitä hallinneiden valtioiden näkökulmasta katsottuna. Kokonaan toisenlaisiin lukuihin päästään, jos lasketaan, ketä kaupungissa sen yli 700-vuotisen historian aikana on asunut. Sillä tavalla laskien Viipuri on vanha suomalainen kaupunki. Tai oikeastaan, laski miten laski, se on, kuten laulussakin sanotaan, **KARJALAISTEN KAUPUNKI!**

Göran Lindgren

Julkaistu Göran Lindgrenin luvalla

Viipurin Linna Hotelli Drusban suunnasta.